

LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS POLITIKOS PAGRINDŲ ĮSTATYMAS

PREAMBULĖ

Lietuvos Respublikos Seimas,

pripažindamas, kad kultūra yra Lietuvos valstybės tapatumo ir tęstinumo pagrindas;
konstatuodamas poreikį remti ir puoselėti kultūrą;
tvirtindamas, kad kultūra yra demokratiškos ir darnios pilietinės visuomenės sąlyga;
pabrėždamas, kad gimtoji kalba, raštas, menas, etninės tradicijos, istorinė atmintis, paveldas leidžia išsaugoti ir kurti lietuvių tautos savitumą pasaulyje;
skelbdamas, kad kultūra yra Lietuvos vystymosi akstinas ir žmonių gerovės pagrindas; kultūra kuria reikšmingą pridėtinę vertę valstybei švietimo, mokslo, ekonomikos, aplinkos, sveikatos, saugumo, socialinėje ir užsienio politikos srityse bei skatina visuomenės raidą;
pripažindamas, kad kultūrinės veiklos pagrindas yra kūrybos laisvė;
gerbdamas asmens ir bendruomenių teises į kultūrinį tapatumą, dalyvavimą kultūroje ir savirealizaciją, tradicijų puoselėjimą siekiant atviros, darnios pilietinės visuomenės ir teisinės valstybės;
pripažindamas, kad kultūros paveldo apsauga yra svarbi valstybės funkcija, viešasis interesas;
siekdamas įtvirtinti lygiavertį kultūros politikos vaidmenį ir tęstinumą valstybės politikoje, priima šį įstatymą.

PIRMASIS SKIRSNIS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo tikslas

Šio įstatymo tikslas – nustatyti bendruosius kultūros politikos principus, pagrindinių kultūros politiką formuojančių ir įgyvendinančių institucijų kompetenciją, kultūros finansavimo principus, kultūros įstaigų sistemą, nacionalinių kultūros įstaigų ir kompetencijų centrų statusą, kultūros ir meno darbuotojų statusą, valstybinių kultūros ir meno premijų skyrimo principus, santykį tarp valstybės ir savivaldybių institucijų įgyvendinant kultūros politiką.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Bazinis kultūros paslaugų rinkinys** – Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintas visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje teikiamų svarbiausių kultūros paslaugų sąrašas.

2. **Kompetencijų centras** – kultūros įstaiga, kuri pagal turimas kompetencijas priskirtoje srityje koordinuoja kitų atitinkamoje teritorijoje veikiančių kultūros įstaigų veiklas ir (ar) teikia ekspertinę ir metodinę pagalbą.

3. **Kultūra** – istoriškai susiformavusi reikšmių, simbolių ir įgūdžių sistema, įkūnijanti žmonių pasaulėžiūrą ir vertybes, apimanti žinias, menus, raštiją, tikėjimus, moralę, papročius, su tuo susijusias technologijas ir kitus vertingus asmenų ir bendruomenių gebėjimus ir veiklas.

4. **Kultūros ir kūrybinės industrijos** – kūrybiškumu ir intelektiniu kapitalu grindžiamos tarpsektorinės ekonominės veiklos, kuriančios materialius produktus ir nematerialias intelektines arba menines paslaugas, turinčias kūrybinę, kultūrinę ir ekonominę vertę.

5. **Kultūros ir meno darbuotojas** – kultūros įstaigoje dirbantis asmuo, kurio pagrindinės funkcijos yra užtikrinti kultūros ir meno kūrimą ir (ar) kultūros paslaugų teikimą, išskyrus asmenis, atliekančius kultūros įstaigų techninio, pagalbinių pobūdžio bei bendrąsias aptarnavimo funkcijas.

6. **Kultūros įstaiga** – bet kokios teisinės formos juridinis asmuo, jo filialas ar padalinys (biblioteka, cirkas, galerija, koncertinė įstaiga, kultūros centras, muziejus, teatras ir kita), kurio pagrindinė veikla yra skirta teikti kultūros paslaugas.

7. **Kultūros paslauga** – meninė ar pažintinė veikla, kuria teikiama nemateriali nauda ar sukuriamas materialus produktas, tenkinantis viešuosius visuomenės kultūrinius poreikius ir interesus.

8. **Kultūros paslaugos teikėjas** – kultūros įstaigos, meno kūrėjai ir kiti fiziniai bei juridiniai asmenys, teikiantys kultūros paslaugas.

9. **Nacionalinė kultūros įstaiga** – kultūros įstaiga, užtikrinanti aukščiausią profesionalumą ir teikianti valstybei reikšmingiausias kultūros paslaugas konkrečioje srityje, kurios savininkė yra valstybė.

10. **Išskirtinės kultūros vertybės** – svarbiausios kilnojamosios ir nekilnojamosios kultūros vertybės, reprezentuojančios Lietuvos Respublikos valstybinį, istorinį ir kultūrinį tapatumą.

11. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatyme, Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatyme, Lietuvos Respublikos kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatyme, Lietuvos Respublikos meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijų įstatyme, Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme, Lietuvos Respublikos nevyriausybinį organizacijų plėtros įstatyme.

3 straipsnis. Bendrieji kultūros politikos principai

Pagrindiniai kultūros politikos principai yra:

1) **kūrybos ir saviraiškos laisvės** – visi asmenys gali savarankiškai pasirinkti kūrybos išraiškos būdus ir priemones, jiems negali būti kliudoma ieškoti, gauti ir skleisti informaciją bei idėjas, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus;

2) **tautinio tapatumo** – valstybė remia ir skatina lietuvių tautos kultūrinio ir kalbinio tapatumo išsaugojimą, stiprinimą ir raidą, sudaro sąlygas puoselėti savo tapatumus Lietuvoje gyvenantiems kitų tautybių asmenims;

3) **kultūros prieinamumo** – valstybė sudaro sąlygas visiems Lietuvos Respublikos gyventojams pažinti kultūros raiškos įvairovę ir dalyvauti kultūroje visoje Lietuvos teritorijoje;

4) **lygiateisiškumo** – visi asmenys, nepaisant jų lyties, etninės priklausomybės, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, amžiaus, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų, pažiūrų, religijos, negalios ar kitų savybių, turi vienodas teises kurti, meninėmis priemonėmis išreikšti savo idėjas ar įsitikinimus ar kitokiomis formomis dalyvauti kultūros ir meno procesuose;

5) **darnumo** – kultūros politika sudaro darnios ir tolygios visų kultūros sričių raidos, siekiant darnaus vystymosi tikslų, sąlygas;

6) **bendradarbiavimo** – formuodami ir įgyvendindami kultūros politiką viešasis ir privatus sektorius bendradarbiauja, racionaliai naudodami turimus žmogiškuosius, materialinius ir finansinius išteklius iškeltiems tikslams ir uždaviniams pasiekti;

7) **solidarumo** – valstybė, savivaldybė ir visuomenė lygiaverčiai dalyvauja puoselėdami, finansuodami, remdami ar kitais būdais skatindami kultūros sklaidą ir plėtrą;

8) **teisinės apsaugos** – valstybė užtikrina veiksmingą autorių, atlikėjų, kultūros ir meno darbuotojų, meno kūrėjų ir kitų kultūros procesuose dalyvaujančių asmenų teisių apsaugą ir gynimą.

ANTRASIS SKIRSNIS

KULTŪROS POLITIKOS FORMAVIMAS, ĮGYVENDINIMAS IR FINANSAVIMAS

4 straipsnis. Lietuvos Respublikos Seimo kompetencija kultūros politikos srityje
Seimas:

- 1) nustato kultūros plėtros kryptis;
- 2) rengia kultūros sritį reglamentuojančių įstatymų, Seimo nutarimų, rezoliucijų ir kitų Seimo priimamų teisės aktų projektus bei pasiūlymus;
- 3) priima kultūros sritį reglamentuojančius įstatymus ir kitus teisės aktus, vykdo jų parlamentinę kontrolę;
- 4) tvirtindamas valstybės biudžetą numato finansavimą kultūrai;
- 5) prižiūri Vyriausybės veiklą kultūros politikos srityje;
- 6) svarsto ir teikia Vyriausybei pasiūlymus dėl valstybės kultūros politikos formavimo;
- 7) skelbia atmintinus metus, skirtus Lietuvos valstybei reikšmingų istorinių įvykių arba reiškinių ir nusipelnusių asmenybių sukaktims paminėti, ne vėliau kaip iki jų pradžios; tvirtindamas valstybės biudžetą, numato jiems minėti skirtų renginių finansavimui reikalingas lėšas;
- 8) atlieka kitas šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytas funkcijas.

5 straipsnis. Vyriausybės kompetencija kultūros politikos srityje

Vyriausybė:

- 1) vykdo įstatymus ir Seimo nutarimus dėl įstatymų įgyvendinimo kultūros politikos srityje;
- 2) užtikrina Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių kultūros srityje vykdymą;
- 3) užtikrina kultūros politikos įgyvendinimą, koordinuoja ministerijų veiklą įgyvendinant kultūros politiką;
- 4) nustato strateginius kultūros tikslus ir uždavinius, jų įgyvendinimui skirtas priemones ir (ar) projektus;
- 5) rengdama valstybės biudžetą, numato finansavimą kultūrai;
- 6) atlieka kitas šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytas funkcijas.

6 straipsnis. Ministerijų kompetencija kultūros politikos srityje

1. Lietuvos Respublikos kultūros ministerija:

- 1) formuoja valstybės kultūros politiką, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą;
- 2) rengia kultūros srities plėtros programą, organizuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą;
- 3) rengia įstatymų, Vyriausybės nutarimų ir kitų teisės aktų projektus;
- 4) rengia, sudaro ir vykdo susitarimus su kitų valstybių institucijomis ar tarptautinėmis organizacijomis;
- 5) renka ir analizuoja informaciją apie kultūros ministro valdymo srities finansavimo poreikius, formuoja kultūros srities biudžeto projektą ir jį teikia Vyriausybei;
- 6) teikia pasiūlymus valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms ministerijos kompetencijai priskirtais klausimais;
- 7) kaupia, sistemina, analizuoja, vertina ir skelbia informaciją kultūros politikos klausimais;
- 8) atlieka kitas šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytas funkcijas.

2. Kitos ministerijos pagal joms nustatytas veiklos sritis bendradarbiauja su Kultūros ministerija:

- 1) formuodamos viešųjų finansų politiką ir mokesčių sistemą;
- 2) formuodamos kultūrinės diplomatijos politiką, ryšių su užsienyje gyvenančiais lietuviais politiką; užtikrindamos Lietuvos kultūrinių interesų atstovavimą užsienyje;
- 3) formuodamos regioninę politiką;
- 4) formuodamos ekonomikos ir inovacijų politiką, skatindamos ir užtikrindamos kultūros ir kūrybinių industrijų veiklą;
- 5) formuodamos skaitmeninimo politiką;
- 6) formuodamos turizmo politiką;
- 7) formuodamos formaliojo ir neformaliojo švietimo, kultūrinės edukacijos, mokymosi visą gyvenimą politiką;
- 8) formuodamos socialinės integracijos politiką per socialiai jautrių grupių įtraukimo į kultūros veiklas skatinimo programas;

- 9) užtikrinamos ir reglamentuojamos meno kūrėjų socialinę apsaugą;
- 10) formuojamos sveikatos apsaugos politika, reglamentuojamos holistinio požiūrio į sveiką gyvenimą formavimo per prevencinio bei terapinio kultūros poveikio sveikatai skatinimo programas;
- 11) formuojamos teritorijų planavimo ir priežiūros, architektūros ir urbanistikos, statybos ir jos priežiūros politika, saugomų teritorijų sistema;
- 12) užtikrinamos autorių teisių ir gretutinių teisių teisinę apsaugą ir atsakomybę už jų pažeidimus;
- 13) formuojamos valstybės apsaugos nuo informacinių grėsmių politika.

7 straipsnis. Viešojo administravimo subjektai, įgyvendinantys kultūros politiką

1. Kultūros politiką įgyvendina:
 - 1) Lietuvos kultūros taryba;
 - 2) Lietuvos kultūros institutas;
 - 3) Lietuvos kino centras;
 - 4) Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos (toliau – Kultūros paveldo departamentas);
 - 5) Žiniasklaidos rėmimo fondas;
 - 6) kiti viešojo administravimo subjektai, kuriems įstatymo nustatyta tvarka suteikti įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą kultūros srityje.
2. Lietuvos kultūros taryba yra biudžetinė įstaiga, kurios savininkė yra valstybė, įgyvendinanti kultūros politiką, vykdanči kultūros ir meno programų, projektų ir kitokių priemonių finansavimą, administruojanti Kultūros rėmimo fondą ir atliekanti kitas teisės aktų numatytas funkcijas. Jos statusą, veiklos tikslus, funkcijas ir veiklos organizavimą nustato Lietuvos Respublikos Lietuvos kultūros tarybos įstatymas.
3. Lietuvos kultūros institutas yra biudžetinė įstaiga, kurios savininkė yra valstybė, kurios veiklos tikslas – stiprinti Lietuvos kultūros potencialą tarptautiniu mastu, įgyvendinti kryptingą Lietuvos kultūros sklaidos užsienyje politiką. Lietuvos kultūros institutas skiria valstybinį finansavimą Lietuvos kultūros sklaidai užsienyje, vykdo Lietuvos kultūros sklaidos užsienyje skatinimo veiklas ir atlieka kitas teisės aktų numatytas funkcijas.
4. Lietuvos kino centras yra biudžetinė įstaiga, kurios savininkė yra valstybė, kurios veiklos tikslas – skatinti ilgalaikį Lietuvos kino srities vystymąsi ir konkurencingumą, rūpintis kino paveldo išsaugojimu. Lietuvos kino centras dalyvauja formuojant valstybės kino politiką, įgyvendina valstybės kino politiką, skiria kino valstybinį finansavimą ir atlieka kitas teisės aktų numatytas funkcijas.
5. Kultūros paveldo departamentas yra biudžetinė įstaiga, kurios savininkė yra valstybė, kurios veiklos tikslas – įgyvendinti valstybės nekilnojamojo kultūros paveldo ir kilnojamojo kultūros vertybių politiką. Kultūros paveldo departamentas metodiškai vadovauja nekilnojamojo ir kilnojamojo kultūros vertybių apsaugai, organizuoja ir koordinuoja nekilnojamojo kultūros paveldo inventorizavimą ir stebėseną, inicijuoja ir organizuoja nekilnojamojo kultūros paveldo objektų skelbimą valstybės saugomais ir atlieka kitas teisės aktų numatytas funkcijas.
6. Žiniasklaidos rėmimo fondas yra ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, kurio steigėja ir vienintelė dalininkė yra valstybė ir kurio tikslas – Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo nustatyta tvarka teikti paramą viešosios informacijos rengėjų projektams sudarant sąlygas įvairiapusei visuomenės informavimo plėtrai, analizuojant visuomenės informavimo raidos procesus, užtikrinant racionalų ir pagrįstą valstybės skiriamos paramos lėšų panaudojimą.
7. Kitų viešojo administravimo subjektų statusą, veiklos tikslus, funkcijas ir veiklos organizavimą nustato specialūs įstatymai.

8 straipsnis. Tarptautinis bendradarbiavimas kultūros srityje

1. Pagrindiniai tarptautinio bendradarbiavimo kultūros srityje tikslai: sukurti pagrindus valstybės užsienio politikos tikslų siekimui, skleisti Lietuvos kultūrą užsienio valstybėse, perimti tarptautinę patirtį, prisidėti prie ekonomikos augimo ir naujų darbo vietų kūrimo, didinti visuomenės atvirumą kultūrinei įvairovei ir ugdyti toleranciją.

2. Tarptautinį bendradarbiavimą kultūros srityje vykdo:

1) ministerijos pagal jų kompetenciją;

2) Lietuvos Respublikos kultūros atašė (toliau – kultūros atašė);

3) Lietuvos kultūros institutas;

4) kitos institucijos ir įstaigos, kurioms teisės aktų nustatyta tvarka pavesta vykdyti šią funkciją.

3. Kultūros atašė yra darbuotojas, dirbantis pagal darbo sutartį, kultūros ministro paskirtas dirbti Lietuvos Respublikos diplomatinėje atstovybėje užsienio valstybėje ar Lietuvos Respublikos atstovybėje prie tarptautinės organizacijos (toliau – diplomatinė atstovybė) ar konsulinėje įstaigoje ir užtikrinantis bei įgyvendinantis tarptautinį bendradarbiavimą Kultūros ministerijos kompetencijos veikimo srityje. Kultūros atašė tiesiogiai pavaldus kultūros ministrui ir diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos vadovui.

4. Reikalavimus kultūros atašė, jo skyrimo tvarką ir funkcijas, kultūros atašė ir jo šeimos narių statusą, socialines ir kitas garantijas nustato Vyriausybė.

5. Kultūros atašė veiklos kryptis ir prioritetus nustato kultūros ministras, o kultūros atašė veiklą koordinuoja ir administruoja Lietuvos kultūros institutas.

9 straipsnis. Patariamasis kultūros sričių tarybos

1. Patariamasis kultūros sričių tarybos sudaromos siekiant užtikrinti kultūros sričių ir suinteresuotų visuomenės atstovų dalyvavimą priimant sprendimus formuojant kultūros politiką, galimybę teikti pasiūlymus dėl atitinkamos srities kultūros politikos formavimo bei šios politikos įgyvendinimo, sužinoti visuomenės nuomonę apie teisinio reguliavimo problemas ir jų sprendimo būdus.

2. Visų patariamųjų kultūros sričių tarybų pirmininkai ir neįgaliesiems atstovaujančių nevyriausybinų organizacijų deleguotas atstovas sudaro Lietuvos kultūros ir meno tarybą.

3. Patariamąsias kultūros sričių tarybas sudaro, jų veiklos sritis ir funkcijas nustato kultūros ministras.

4. Lietuvos kultūros ir meno taryba ir patariamasis kultūros sričių tarybos turi teisę teikti rekomendacijas kultūros ministrui kultūros politikos klausimais.

10 straipsnis. Kultūros finansavimo šaltiniai

1. Kultūros finansavimo šaltiniai:

1) valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų asignavimai;

2) Kultūros rėmimo fondas;

3) fizinių ir juridinių asmenų suteikta parama;

4) kitos teisėtai gautos lėšos ir turtas.

2. Valstybė užtikrina pagrindinių kultūros sričių ir raidos krypčių, numatytų strateginio planavimo dokumentuose, ir kultūros įstaigų funkcijų, numatytų teisės aktuose, finansavimą iš valstybės biudžeto lėšų. Kultūros įstaigų, meno kūrėjų ir kitų asmenų, dalyvaujančių kultūros veikloje, finansavimas teikiamas tikslingai, atsižvelgiant į vykdomos veiklos svarbą ir išliekamąją vertę.

3. Kultūros rėmimo fondo lėšos naudojamos kultūros ir meno projektams, programoms ir kitoms priemonėms, atrinktomis viešojo konkurso būdu, finansuoti. Kultūros rėmimo fondo statusą, lėšų šaltinius, lėšų naudojimo pagrindus, Kultūros rėmimo fondo veiklos garantijas ir Kultūros rėmimo fondo likvidavimą nustato Kultūros rėmimo fondo įstatymas.

4. Atskirioms kultūros politikos įgyvendinimo funkcijoms užtikrinti gali būti steigiami kiti išteklių fondai.

5. Valstybė skatina kultūros finansavimą privačių fizinių ir juridinių asmenų lėšomis, mokesčių teisės aktų sistemoje numatydamą mokesčio lengvatas paramą teikiantiems asmenims arba kitais būdais.

6. Nacionalinio mecenato ar savivaldybės mecenato vardo suteikimą paramą skyrusiems asmenims reglamentuoja Lietuvos Respublikos mecenavimo įstatymas.

11 straipsnis. Išskirtinės kultūros vertybės

1. Valstybė siekia įsigyti, kaupiti ir išsaugoti išskirtines kultūros vertybes ir užtikrina šioms funkcijoms įgyvendinti reikalingų lėšų skyrimą.

2. Išskirtinių kultūros vertybių pripažinimo sąlygas ir tvarką ir Išskirtinių kultūros vertybių sąrašą tvirtina Vyriausybė.

TREČIASIS SKIRSNIS KULTŪROS ĮSTAIGOS IR KULTŪROS VISUOMENĖ

12 straipsnis. Kultūros įstaigų sistema

1. Kultūros įstaigų sistemą sudaro:

- 1) kultūros įstaigos, kurių savininkė yra valstybė;
- 2) kultūros įstaigos, kurių savininkės yra savivaldybės;
- 3) kiti kultūros paslaugų teikėjai.

2. Kultūros įstaigų sistemos tikslas – užtikrinti tolygų kultūros paslaugų teikimą visoje Lietuvos teritorijoje, sudaryti sąlygas ir galimybes visoms visuomenės grupėms susipažinti su materialiu ir nematerialiu kultūros paveldu, kultūros ir meno raiškos įvairove, skatinti asmenų kūrybinę ir kultūrinę raišką bei dalyvavimą kultūros veiklose.

3. Valstybė šio straipsnio 2 dalyje numatytą tikslą įgyvendina per kultūros įstaigas, kurių savininkės yra valstybė ar savivaldybės. Kultūros srityse ar teritorijose, kuriose nėra veikiančių kultūros įstaigų, kurių savininkės yra valstybė ar savivaldybės, šio straipsnio 2 dalyje numatytas tikslas įgyvendinamas pasitelkiant kitus kultūros paslaugų teikėjus.

4. Atskiroms kultūros įstaigų, kurių savininkė yra valstybė ar savivaldybės, funkcijoms, tiesiogiai nesusijusioms su kultūros paslaugų teikimu, vykdyti gali būti steigiamos biudžetinės įstaigos ar viešosios įstaigos, padedančios įgyvendinti teisės aktuose nustatytus uždavinius.

13 straipsnis. Nacionalinės kultūros įstaigos

1. Nacionalinių kultūros įstaigų savininkė yra valstybė. Nacionalinės kultūros įstaigos steigiamos, reorganizuojamos, pertvarkomos ir likviduojamos Vyriausybės nutarimu. Nacionalinių kultūros įstaigų savininko teises ir pareigas įgyvendina Kultūros ministerija.

2. Nacionalinės kultūros įstaigos užtikrina specialiaisiais įstatymais pavestų funkcijų vykdymą bei:

- 1) įgyvendina strateginius kultūros politikos tikslus;
- 2) organizuoja ir vykdo svarbiausius nacionalinius ir tarptautinius projektus;
- 3) bendradarbiauja su savo srities aukštojo mokslo įstaigomis;
- 4) suteikus statusą atlieka nacionalinių kompetencijų centrų funkcijas;
- 5) teikia metodinę pagalbą kitoms valstybės ir savivaldybės kultūros įstaigoms;
- 6) dalyvauja rengiant ir vykdant kultūros įstaigų darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo programas;
- 7) dalyvauja ir teikia metodinę pagalbą reprezentuojant Lietuvos kultūrą užsienyje.

3. Kitas nacionalinių kultūros įstaigų vykdomas funkcijas ir statuso ypatumus nustato specialūs įstatymai.

14 straipsnis. Kompetencijų centrai

1. Pagal veiklos teritoriją skiriami:

1) nacionaliniai kompetencijų centrai – vykdančios funkcijas visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje;

2) regioniniai kompetencijų centrai – vykdančios funkcijas nustatytoje Lietuvos Respublikos teritorijos dalyje.

2. Kultūros įstaigai nacionalinio ar regioninio kompetencijų centro statusas suteikiamas ir veiklos sritys nustatomos Vyriausybės nutarimu.

3. Kompetencijų centrai pagal priskirtas veiklos sritis ir teritorijas:

1) koordinuoja ir derina kitų kultūros įstaigų veiklą;

2) formuoja vieningus teikiamų paslaugų kriterijus;

3) konsultuoja, teikia ekspertinę ir metodinę pagalbą kultūros įstaigoms ir kitiems asmenims;

4) organizuoja bei vykdo kultūros ir meno darbuotojų mokymus bei kvalifikacijos tobulinimą;

5) užtikrina teikiamų paslaugų prieinamumą ir informacijos sklaidą visuomenei;

6) bendradarbiauja tarpusavyje ir su užsienio įstaigomis;

7) vykdo teikiamų paslaugų stebėseną, teikia metinių veiklos rezultatų duomenis;

8) atlieka kitų teisės aktų nustatytas funkcijas.

15 straipsnis. Nevyriausybinių organizacijų funkcijos įgyvendinant kultūros politiką

1. Nevyriausybines organizacijas, bendradarbiaudamos su valstybės ir savivaldybių institucijomis ir įstaigomis, turi teisę:

1) teikti siūlymus valstybės ir savivaldybių institucijoms dėl kultūros srities teisinio reglamentavimo tobulinimo, kultūros politikos kryptių ir prioritetų nustatymo;

2) atstovauti savo ir savo narių interesams;

3) teisės aktų nustatyta tvarka dalyvauti sprendžiant dėl meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijos statuso suteikimo;

4) steigti paramos fondus kultūros ir meno kūrėjams, steigti premijas, apdovanojimus ir teikti kitokią paramą;

5) vykdyti kitas teisės aktų nustatytas funkcijas.

2. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, formuodamos ir įgyvendindamos kultūros politiką, bendradarbiauja su nevyriausybėmis organizacijomis, informuodamos ir konsultuodamos teisės aktais priskirtų funkcijų klausimais, įtraukdamos nevyriausybinių organizacijų atstovus į tarybas, komisijas ar darbo grupes konkrečioms klausimams spręsti.

16 straipsnis. Kultūros ir meno darbuotojai

1. Kultūros ir meno darbuotojų sąrašą tvirtina kultūros įstaigos vadovas.

2. Kultūros įstaigų, kurių savininkė yra valstybė ar savivaldybės, kultūros ir meno darbuotojų darbo apmokėjimo sąlygas ir dydžius nustato Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymas.

3. Valstybė sudaro galimybes įgyti kultūros įstaigų vykdomoms funkcijoms reikalingą kvalifikaciją, užtikrina nuolatinį ir sistemingą kultūros įstaigų, kurių savininkė yra valstybė ar savivaldybės, kultūros ir meno darbuotojų kvalifikacijos tobulinimą. Kitų kultūros įstaigų kultūros ir meno darbuotojams galimybės tobulinti kvalifikaciją sudaromos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

4. Kultūros ir meno darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo tikslas – užtikrinti aukštos kokybės kultūros paslaugų teikimą, darbuotojų turimų kompetencijų ir praktinių įgūdžių tobulinimą ir naujų įgijimą, padidinti darbo našumą, sudaryti galimybes kultūros įstaigų veikloje taikyti pažangiausias veiklos metodus ir priemones.

5. Kultūros įstaigų darbuotojų kvalifikacijos tobulinimas organizuojamas ir vykdomas vadovaujantis šiais principais:

1) aktualumo – kvalifikacijai tobulinti naudojama aktuali informacija ir moksliniai metodai;

2) centralizacijos – kvalifikacijos tobulinimo poreikiai ir sritys nustatomi centralizuotai (valstybės arba savivaldybių lygiu);

3) lygybės – visų sričių kultūros ir meno darbuotojams sudaromos vienodos sąlygos tobulinti kvalifikaciją;

4) tikslingumo – kvalifikacijos tobulinimas yra pagrįstas konkrečiais kultūros įstaigų ir jų darbuotojų poreikiais.

17 straipsnis. Kultūros ir meno premijos

1. Kultūros ir meno premijos skiriamos siekiant skatinti kūrybą, įvertinti reikšmingiausius kultūros ir meno kūrinius, pasiekimus ir apdovanojimus.

2. Valstybinių kultūros ir meno premijų sistemą sudaro:

1) Nacionalinės premijos;

2) Vyriausybės premijos;

3) Kultūros ministerijos premijos.

3. Nacionalinės premijos skiriamos už tarptautiniu ar nacionaliniu mastu reikšmingiausius pasiekimus kultūros srityje ar ilgametį kūrybinį indėlį į kultūros raidą ir plėtrą. Nacionalinių premijų dydį, skyrimo sąlygas ir tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

4. Vyriausybės premijos skiriamos už novatoriškus ir originalius kūrybos procesus ir (ar) jo metu pasiektus rezultatus. Vyriausybės premijų dydį, skyrimo sąlygas ir tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

5. Kultūros ministerijos premijos skiriamos už kūrybos rezultatus, pasiektus kultūros ministrui pavestose valdymo srityse. Kultūros ministerijos premijų dydį, skyrimo sąlygas ir tvarką nustato kultūros ministras.

6. Premijos gali būti pavadintos žymių kultūros ar meno asmenybių vardais.

7. Kitos valstybės ir savivaldybės institucijos, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys turi teisę steigti ir skirti kultūros ir meno premijas iš savo lėšų.

KETVIRTASIS SKIRSNIS KULTŪROS POLITIKA IR SAVIVALDA

18 straipsnis. Bazinis kultūros paslaugų rinkinys

1. Bazinis kultūros paslaugų rinkinys yra skirtas užtikrinti galimybę visiems Lietuvos Respublikoje gyvenantiems asmenims gauti kokybiškas kultūros paslaugas visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje.

2. Bazinio kultūros paslaugų rinkinio sudarymo principus, reikalavimus ir finansavimo tvarką tvirtina Vyriausybė.

19 straipsnis. Savivaldybių institucijų kompetencija kultūros politikos srityje

1. Savivaldybės taryba:

1) nustato kultūros politikos savivaldybėje prioritetus, savivaldybės biudžeto lėšomis finansuotinas kultūros sritis;

2) steigia kultūros įstaigas, prižiūri jų veiklą;

3) skatina viešą ir privačią partnerystę kultūros srityje;

4) atlieka kitas teisės aktų nustatytas funkcijas, susijusias su kultūros sklaida savivaldybės teritorijoje.

2. Savivaldybių vykdomosios institucijos:

1) kaupia, sistemina, analizuoja ir skelbia informaciją savivaldybėje kultūros srities klausimais;

2) atlieka kitas teisės aktų nustatytas funkcijas, susijusias su kultūros sklaida savivaldybės teritorijoje.

20 straipsnis. Valstybės ir savivaldybių vykdomos kultūros politikos santykis

1. Savivaldybės turi įstatymų nustatytą sprendimų priėmimo laisvę, įgyvendindamos joms priskirtas valstybines funkcijas, susijusias su kultūros ugdymu ir plėtra, atsižvelgdamos į bendruosius kultūros politikos principus.

2. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos bendradarbiauja ir derina tarpusavio interesus:

1) užtikrindamos kultūros įstaigų sistemos funkcionavimą ir kultūros įstaigų veiklos bei lėšų panaudojimo efektyvumą;

2) užtikrindamos bazinio kultūros paslaugų rinkinio suteikimą savivaldybės teritorijoje;

3) įgyvendindamos kultūros sklaidą savivaldybių teritorijose;

4) užtikrindamos kompetencijų centrų veikimą;

5) įgyvendindamos ekspertinės, metodinės pagalbos suteikimą, konsultavimo ir mentorystės funkcijas;

6) vykdydamos šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytas funkcijas.

PENKTASIS SKIRSNIS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

21 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio įstatymo 7 straipsnio 3, 6 dalis ir 8 straipsnį, įsigalioja 2021 m. sausio 1 d.

2. Šio įstatymo 7 straipsnio 3, 6 dalys ir 8 straipsnis įsigalioja 2022 m. sausio 1 d.

3. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija ir Lietuvos Respublikos kultūros ministras iki 2020 m. gruodžio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas